

NMgr. Španělská filologie (samostatný program / maior / minor) – Bez specializace

Studenti budou zkoušeni ze **dvou** otázek z lingvistiky, jedna otázka se losuje z okruhu I, druhá otázka z okruhů II a III. Zkouška z literatury zahrnuje analýzu díla ze seznamu povinné četby a analýzu díla ze seznamu volitelné četby, který student předloží v den zkoušky. Volitelnou četbu si student vybírá dle svého zájmu a zaměření samostatně.

LINGVISTIKA

I. Vývoj španělského jazyka (5 otázek)

- 1) Clasificación de los principales mecanismos del cambio fonético (asimilación, disimilación, etc.); influencia del cambio fonético en la transformación tipológica del latín vulgar y de las lenguas romances; situación lingüística de la Hispania prerromana.
- 2) Diferencias entre el latín vulgar y el latín literario; rasgos particulares del latín vulgar hispánico y, más concretamente, del latín hablado en la zona septentrional de la península; la naturaleza del acento en latín y su evolución; sustrato y superestrato del castellano.
- 3) Evolución de las vocales tónicas y átonas castellanas desde los orígenes hasta la actualidad; explicación del concepto de *yod* y de *metafonía/inflexión*.
- 4) Lenición (sus resultados medievales y actuales); evolución de la /f-/ latina en el castellano.
- 5) Cambios en el paso del consonantismo del latín al castellano medieval y del castellano medieval al moderno.

Doporučená základní literatura:

PENNY, Ralph: *Gramática histórica del español*. 2.^a ed. Actualizada. Barcelona: Ariel, 2014.
TORRENS, María Jesús: *Evolución e historia de la lengua española*. 2.^a ed. actualizada. Madrid: Arco/Libros, 2018.
ZAVADIL, Bohumil: *Vývoj španělského jazyka*. Praha: Karolinum, 1998.

II. Jazyky a dialekty Španělska (5 otázek)

- 1) Formación de las variedades peninsulares. Causas de fragmentación. Dialectos históricos y secundarios.
- 2) El aragonés y el astur-leonés. Rasgos principales.
- 3) El castellano septentrional y meridional. Rasgos principales.
- 4) Dialectos de transición: extremeño y canario. Rasgos principales.
- 5) Atlas dialectales de España.

Doporučená základní literatura:

ALVAR, Manuel (dir.): *Manual de dialectología hispánica*. T. 1, *El Español de España*. Barcelona: Ariel, 1996.
GARCÍA MOUTON, Pilar: *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco/Libros, 2007.
RIDRUEJO, Emilio (coord.): *Las otras lenguas de España*. Valladolid: Universidad de Valladolid, 2004.
VALEŠ, Miroslav: *Lenguas de España y variedades del español*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011.
ZAMORA VICENTE, Alonso: *Dialectología española*. 2. vyd. Madrid: Gredos, 1967.

III. Španělština na americkém kontinentě (5 otázek)

- 1) Diferentes teorías sobre la formación del español de América. Sus rasgos principales. El concepto de americanismo.
- 2) Zonas dialectales del español de América. Evolución de teorías. El contacto lingüístico en América.

- 3) Atlas dialectales de Hispanoamérica.
- 4) El español mexicano y el español caribeño. Rasgos principales.
- 5) El español andino y el español rioplatense. Rasgos principales.

Doporučená základní literatura:

- ALVAR, Manuel (dir.): *Manual de dialectología hispánica. T. 2, El Español de América*. Barcelona: Ariel, 1996.
- ČERNÝ, Jiří: *El español hablado en América*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.
- ALEZA IZQUIERDO, Milagros; ENGUITA UTRILLA, José María (coord.): *La lengua española en América: Normas y usos actuales*. València: Universitat de València, 2010.
- GARCÍA MOUTON, Pilar: „Sobre geografía lingüística del español de América,“ *RFE* 72, 1992, 699-713.
- ZAMORA MUNNÉ, Juan Clemente; GUITART, Jorge M.: *Dialectología hispanoamericana: teoría-descripción-historia. 2.*, rev. vyd. Salamanca: Colegio de España, 1988.

LITERATURA

Parte I: debate sobre una obra de la siguiente lista sobre la base del marco metodológico y temático indicado abajo:

1. Fernando de Rojas: *La Celestina*
2. *Lazarillo de Tormes*
3. Miguel de Cervantes: *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha*
4. Lope de Vega: *Fuenteovejuna*
5. Luis de Góngora/Francisco de Quevedo: poemas selectos
6. Sor Juana Inés de la Cruz: sonetos y redondillas
7. Leopoldo Alas “Clarín”: *La regenta*
8. Miguel de Unamuno: *Niebla*
9. Federico García Lorca: *Bodas de sangre/ Romancero gitano/Poeta en Nueva York*
10. Rubén Darío: *Azul*
11. José Eustasio Rivera: *La vorágine*
12. Pablo Neruda: *Residencia en la tierra*
13. Jorge Luis Borges: *Ficciones*
14. Alejo Carpentier: *El reino de este mundo*
15. Juan Rulfo: *Pedro Páramo*
16. Octavio Paz: *El laberinto de la soledad*
17. Gabriel García Márquez: *Cien años de Soledad*
18. Julio Cortázar: *Bestiario*
19. Mario Vargas Llosa: *Los cachorros*
20. Roberto Bolaño: *Estrella distante/Nocturno de Chile*

El debate se basa en el comentario estructural y la comprensión y apropiación del texto:

- 1/ definir los temas relevantes que el texto plantea
- 2/ comentar la construcción cronotópica del texto en relación con estos temas
- 3/ identificar el sistema de valores sobre el que se establece el texto en relación con las épocas culturales (época medieval, renacentista, barroca... posmodernista)
- 4/ comentar el dialogismo que el texto mantiene con su contexto histórico, socio-político y autobiográfico
- 5/ actualización semántica: las posibilidades semánticas del texto en relación con el contexto actual

6/ comentario metaliterario: el dialogismo literario con otros textos (intertextualidad), con el género literario al que pertenece, con la literatura misma

7/ comentar los modos estilísticos y estrategias de subversión literaria (p. ej. carnavalización, ironía, sátira...)

8/ comentar los diferentes aspectos textuales: afectivo, corporal, sensorial (efectos de luz, color, sonido, etc.), ideológico, filosófico, social

9/ comentario de los aspectos formales de la prosa (lenguaje literario, género literario, narratología: niveles narrativos, punto de vista, tipos del narrador, etc.)

10/ comentario de los aspectos formales de la poesía (lenguaje poético, género literario, tipos de verso, figuras retóricas, etc.)

Parte II: presentación de 30 obras literarias de la selección personal, debate sobre una obra elegida por el jurado.

NMgr. Španělská filologie se zaměřením na tlumočnictví a překlad (samostatně)

Studenti budou zkoušeni z **jedné** otázky z literatury, **dvou** z lingvistiky (jedna otázka z okruhu I, jedna otázka z okruhů II a III) a **dvou** z teorie překladu a tlumočení. Všechny otázky se losují z níže uvedeného seznamu okruhů. Otázka z literatury zahrnuje i literární komentář textu vztahujícího se ke zkoušenému tématu. Text dostane student spolu se zadáním otázky před zahájením státní zkoušky.

LINGVISTIKA

I. Vývoj španělského jazyka (5 otázek)

- 1) Clasificación de los principales mecanismos del cambio fonético (asimilación, disimilación, etc.); influencia del cambio fonético en la transformación tipológica del latín vulgar y de las lenguas romances; situación lingüística de la Hispania prerromana.
- 2) Diferencias entre el latín vulgar y el latín literario; rasgos particulares del latín vulgar hispánico y, más concretamente, del latín hablado en la zona septentrional de la península; la naturaleza del acento en latín y su evolución; sustrato y superestrato del castellano.
- 3) Evolución de las vocales tónicas y átonas castellanas desde los orígenes hasta la actualidad; explicación del concepto de *yod* y de *metafonía/inflexión*.
- 4) Lenición (sus resultados medievales y actuales); evolución de la /f-/ latina en el castellano.
- 5) Cambios en el paso del consonantismo del latín al castellano medieval y del castellano medieval al moderno.

Doporučená základní literatura:

PENNY, Ralph: *Gramática histórica del español*. 2.^a ed. Actualizada. Barcelona: Ariel, 2014.
TORRENS, María Jesús: *Evolución e historia de la lengua española*. 2.^a ed. actualizada. Madrid: Arco/Libros, 2018.
ZAVADIL, Bohumil: *Vývoj španělského jazyka*. Praha: Karolinum, 1998.

II. Jazyky a dialekty Španělska (2 otázky)

- 1) Formación de las variedades peninsulares. Causas de fragmentación. Dialectos históricos y secundarios.
- 2) El castellano septentrional y meridional. Rasgos principales.

Doporučená základní literatura:

ALVAR, Manuel (dir.): *Manual de dialectología hispánica. T. 1, El Español de España*. Barcelona: Ariel, 1996.
GARCÍA MOUTON, Pilar: *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco/Libros, 2007.
RIDRUEJO, Emilio (coord.): *Las otras lenguas de España*. Valladolid: Universidad de Valladolid, 2004.
VALEŠ, Miroslav: *Lenguas de España y variedades del español*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011.
ZAMORA VICENTE, Alonso: *Dialectología española*. 2. vyd. Madrid: Gredos, 1967.

III. Španělština na americkém kontinentě (3 otázky)

- 1) Diferentes teorías sobre la formación del español de América. Sus rasgos principales. El concepto de americanismo.
- 2) Zonas dialectales del español de América. Evolución de teorías. El contacto lingüístico en América.
- 3) Rasgos principales distintivos del español mexicano, caribeño, andino y rioplatense.

Doporučená základní literatura:

- ALVAR, Manuel (dir.): *Manual de dialectología hispánica. T. 2, El Español de América*. Barcelona: Ariel, 1996.
- ČERNÝ, Jiří: *El español hablado en América*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.
- ALEZA IZQUIERDO, Milagros; ENGUITA UTRILLA, José María (coord.): *La lengua española en América: Normas y usos actuales*. València: Universitat de València, 2010.
- GARCÍA MOUTON, Pilar: „Sobre geografía lingüística del español de América,“ *RFE* 72, 1992, 699-713.
- ZAMORA MUNNÉ, Juan Clemente; GUITART, Jorge M.: *Dialectología hispanoamericana: teoría-descripción-historia. 2.*, rev. vyd. Salamanca: Colegio de España, 1988.

LITERATURA

Parte I: debate sobre una obra de la siguiente lista sobre la base del marco metodológico y temático indicado abajo:

1. *Lazarillo de Tormes*
2. Miguel de Cervantes: *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha*
3. Lope de Vega: *Fuenteovejuna*
4. Sor Juana Inés de la Cruz: *sonetos y redondillas*
5. Miguel de Unamuno: *Niebla*
6. Federico García Lorca: *Bodas de sangre/Romancero gitano/Poeta en Nueva York*
7. Jorge Luis Borges: *Ficciones*
8. Juan Rulfo: *Pedro Páramo*
9. Gabriel García Márquez: *Cien años de soledad*
10. Roberto Bolaño: *Estrella distante/Nocturno de Chile*

El debate se basa en el comentario estructural y la comprensión y apropiación del texto:

- 1/ definir los temas relevantes que el texto plantea
- 2/ comentar la construcción cronotópica del texto en relación con estos temas
- 3/ identificar el sistema de valores sobre el que se establece el texto en relación con las épocas culturales (época medieval, renacentista, barroca... posmodernista)
- 4/ comentar el dialogismo que el texto mantiene con su contexto histórico, socio-político y autobiográfico
- 5/ actualización semántica: las posibilidades semánticas del texto en relación con el contexto actual
- 6/ comentario metaliterario: el dialogismo literario con otros textos (intertextualidad), con el género literario al que pertenece, con la literatura misma
- 7/ comentar los modos estilísticos y estrategias de subversión literaria (p. ej. carnavalización, ironía, sátira...)
- 8/ comentar los diferentes aspectos textuales: afectivo, corporal, sensorial (efectos de luz, color, sonido, etc.), ideológico, filosófico, social
- 9/ comentario de los aspectos formales de la prosa (lenguaje literario, género literario, narratología: niveles narrativos, punto de vista, tipos del narrador, etc.)
- 10/ comentario de los aspectos formales de la poesía (lenguaje poético, género literario, tipos de verso, figuras retóricas, etc.)

Parte II: presentación de 30 obras literarias de la selección personal, debate sobre una obra elegida por el jurado.

TLUMOČNICTVÍ A PŘEKLAD

Státní zkouška z překladu a tlumočení trvá 25-30 minut a skládá se z překladatelské a tlumočnické části. Student si losuje po jedné otázce z každé části a má přibližně 15 minut na její zodpovězení. Souhrnná známka je průměrem obou částí zkoušky.

Překladatelská část:

Překladatelská část vychází z předmětu Teorie a metodika překladu (KAA/TMP) a je založena na obsahu a literatuře tohoto předmětu, vhodně doplněným o obsah praktických překladatelských seminářů. Součástí zkušebního okruhu může být analýza textu.

1. Definice překladu, překlad jako produkt a proces

definice překladu, překlad jako produkt a proces, druhy překladu, požadavky na překlad

2. Západní překladatelská tradice

periodizace, významní představitelé a jejich názory na překlad, návaznost na současné přístupy, dichotomie věrný a volný překlad

3. Translatologie jako obor

vyprofilování translatologie jako samostatné vědní disciplíny, lingvistické a literární přístupy k překladu, kulturní a sociologický obrat v translatologii, současné přístupy k překladu, sociologie překladu, AVT jako významná součást translatologie, využití technologií v překladu

4. Analýza výchozího textu

překladatelská analýza textu, její místo v překladatelském procesu, model analýzy VT podle Nordové, textové a mimotextové faktory

5. Funkční přístup k překladu

skopos překladu, překladatelské zadání, účastníci překladatelského procesu, textová typologie (informativní, expresivní, apelativní texty), česká stylistická tradice

6. Překladatelské strategie a překladatelské metody

překladatelské strategie, dichotomie věrný, volný překlad, exotizace, domestikace, překladatelské postupy, hierarchie ekvivalencí

7. Překlad jako interkulturní komunikace

definice kultury, překlad jako interkulturní komunikace, překladatelské strategie a postupy pro překonávání rozdílů mezi kulturami

8. Hodnocení kvality překladu

hodnocení kvality překladu a kritika překladu, modely hodnocení kvality, hodnocení kvality na základě hodnocení CT, srovnání VT a CT

Tlumočnická část:

Tlumočnická část vychází z předmětu Teorie a metodika tlumočení (KRS/TMT) a je založena na obsahu a literatuře tohoto předmětu, vhodně doplněným o obsah praktických tlumočnických seminářů. Je-li to možné, student by měl být schopen uvádět praktické příklady, jimiž ilustruje teoretické znalosti.

1. Definice a typologie tlumočení

definice tlumočení, srovnání tlumočení a překladu, klasifikace tlumočení podle různých kritérií, *relay* a *retour*

2. Role tlumočnicka a tlumočení jako profese

profesní aspekty, role tlumočnicka v komunikaci, profesní etika a organizace, profesní normy a právní předpisy, interkulturní rozdíly a jejich vliv na tlumočení, diplomatický protokol a (mezinárodní) etiketa

3. Konsektivní tlumočení

charakteristika konsektivního tlumočení, fáze konsektivního tlumočení, teoretické přístupy k tlumočnické notaci, praktické aspekty tlumočnické notace, role paměti v tlumočení

4. Tlumočnické postupy a strategie

definice a klasifikace strategií, anticipace (klasifikace, využití) a další strategie s příklady jejich využití (např. řečová komprese a dekomprese, zjednodušení, zevšeobecnění, výpustka), chyby v tlumočení (na straně řečníka i tlumočnicka)

5. Simultánní tlumočení

charakteristika simultánního tlumočení, fáze simultánního tlumočení, psycholingvistické aspekty, fázový posuv, týmová práce v konferenčním tlumočení, zásady práce s tlumočnickou technikou

6. Tlumočení z listu

využití tlumočení z listu v různých prostředích, typologie textů, výhody a nevýhody tlumočení z listu, strategie pro tlumočení z listu

7. Frazeologismy, obrazná vyjádření a související jevy v tlumočení

obrazná vyjádření a jejich funkce v textu, klasifikace a příklady, strategie pro tlumočnickou reakci, citace, aluze, humor třetí jazyk v tlumočení

8. Hlavní teoretické tlumočnické modely: model úsilí, teorie smyslu

modelování tlumočnického procesu, popis a srovnání modelu úsilí a teorie smyslu, jejich tvůrci, využití a dopady na praxi